

คุณลักษณะ ของนักข่าวและบทบาทในการพัฒนาสังคม :
เปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณาธิการกับอาจารย์ผู้สอนวิชาการหนังสือพิมพ์

นางสาว ศักดิ์สนี ชุมมนมณี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-817-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016523

117353348

REPORTERS' CHARACTERISTICS AND THEIR ROLES IN SOCIAL DEVELOPMENT:
A COMPARISON OF EDITORS' AND JOURNALISM INSTRUCTORS' OPINIONS

Miss Sunsanee Chumnumanee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Public Relations
Graduate School
Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-817-6

คณสณี ชุมนวมณี : คุณลักษณะของนักข่าวและบทบาทในการพัฒนาสังคม เปรียบเทียบ
 ความคิดเห็นของบรรณาธิการกับอาจารย์ผู้สอนวิชาการหนังสือพิมพ์ (REPORTERS'
 CHARACTERISTICS AND THEIR ROLES IN SOCIAL DEVELOPMENT : A
 COMPARISON OF EDITORS' AND JOURNALISM INSTRUCTORS' OPINIONS.)
 อ.ที่ปรึกษา ผศ.ดร.พีระ จิรโสภณ, 168 หน้า ISBN 974-577-817-6

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของบรรณาธิการ และอาจารย์ผู้สอนวิชา
 การหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักข่าวและบทบาทในการพัฒนาสังคม

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่นักข่าวควรมีซึ่งบรรณาธิการเห็นด้วยมากที่สุด 2 ลำดับแรกคือ
 การจับประเด็นใจความเก่ง และมีจุกข่าว ส่วนคุณลักษณะที่เป็นจริงอยู่ในปัจจุบันบรรณาธิการเห็นว่า
 ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ และด้านทักษะความสามารถทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าคุณลักษณะอื่น ทางด้าน
 อาจารย์เห็นว่าความมีคุณธรรม และมีจุกข่าว เป็นคุณลักษณะที่ควรมีมากที่สุดของนักข่าว แต่ที่เป็นจริงอยู่
 ในปัจจุบันอาจารย์เห็นว่า เงินเดือนและสวัสดิการ และการใช้ภาษา ของนักข่าวยังต่ำอยู่กว่าคุณลักษณะอื่น

ในด้านบทบาทในการพัฒนาสังคม บรรณาธิการเห็นว่านักข่าวควรมีบทบาทในการส่งเสริม
 ระบอบประชาธิปไตย และต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมในสังคมสูงกว่าบทบาทอื่น ขณะเดียวกันก็เห็นว่าที่เป็น
จริงอยู่ในปัจจุบันนักข่าวมีบทบาทในการพัฒนาสังคมด้านการส่งเสริมภาพพจน์เกี่ยวกับสตรีในทางสร้างสรรค์
 และส่งเสริมอาชีพ เพื่อเพิ่มพูนรายได้ของประชาชนอยู่ในระดับต่ำกว่าบทบาทอื่น ทางด้านอาจารย์เห็นว่า
 นักข่าวควรมีบทบาทในการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมในสังคม และวิพากษ์วิจารณ์เพื่อแก้ไขสิ่งที่ไม่ดีในสังคม
 สูงกว่าบทบาทอื่น แต่เห็นว่าที่เป็นจริงอยู่ในปัจจุบันนักข่าวยังมีบทบาทด้านส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมแก่
 ผู้อ่านและสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้ผู้อ่าน เกิดการริเริ่มพัฒนาตนเองอยู่ในระดับต่ำ

ผลการทดสอบความแตกต่างตามนัยสำคัญทางสถิติระหว่างความคิดเห็นของบรรณาธิการกับ
 อาจารย์พบความแตกต่างดังนี้

1. เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ควรมีของนักข่าวบรรณาธิการมีความ เห็นด้วยมากกว่าอาจารย์ใน
 ด้านจับประเด็นเก่ง สามารถทำงานได้รวดเร็วภายใต้ภาวะกดดันของเวลา เสียสละเพื่องาน มีใจรักงาน
 หนังสือพิมพ์ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี ส่วนอาจารย์เห็นด้วยมากกว่าบรรณาธิการในด้านทักษะในการใช้
 คอมพิวเตอร์ และผ่านการศึกษาด้านการหนังสือพิมพ์
2. เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักข่าวที่เป็นจริงในปัจจุบันบรรณาธิการมีความ เห็นด้วยมากกว่า
 อาจารย์ในด้านมารยาทและความสุภาพ ความน่าเชื่อถือของผู้อ่าน และความแม่นยำเที่ยงตรง
3. เกี่ยวกับบทบาทที่นักข่าวควรมีในการพัฒนาสังคม บรรณาธิการมีความ เห็นด้วยมากกว่า
 อาจารย์ในด้านการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย การสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดการริเริ่มพัฒนาตนเอง
 และการสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ดีทั้งบรรณาธิการ และอาจารย์ต่างก็มีความ เห็นว่าที่เป็นจริงอยู่ในปัจจุบันนักข่าวมี
 คุณลักษณะและบทบาทในการพัฒนาสังคมต่ำกว่าที่ควรมีในทุกด้านที่ทำการศึกษา นอกจากนี้ฝ่ายบรรณาธิการ
 มักมองบทบาทของนักข่าวโดย เฉพาะบทบาทที่เป็นจริงอยู่ในปัจจุบันในทางบวกมากกว่าฝ่ายอาจารย์

ภาควิชา ภาวประชาสัมพันธ์.....
 สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....
 ปีการศึกษา 2532.....

ลายมือชื่อนิสิต *Lu Pong*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Wu da*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

SUNSANEE CHUMNUMMANEE : REPORTERS' CHARACTERISTICS AND THEIR ROLES IN SOCIAL DEVELOPMENT : A COMPARISON OF EDITORS' AND JOURNALISM INSTRUCTORS' OPINIONS. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. PIRA CHIRASOPONE, Ph.D., 168 PP. ISBN 974-577-817-6

The main purpose of this research is to study the editors' and the Journalism instructors' opinions about reporters' characteristics and their roles in social development.

It is found that the expected characteristics of reporters which the editors rated as the first and second priority were the ability in gathering information and nose for news, respectively. At the same time, morality was rated as the first and nose for news as the second by Journalism instructors. In today reality, however, the editors assessed reporters' salary, welfare and professional skill at lower level than other characteristics. On the other hand, the Journalism instructors rated salary and language usage skill at lower level than other characteristics.

In regard to social development roles, the editors gave their opinions that reporters should play greater roles in democratic promotion and social-justice fighting than other roles. Meanwhile, the editors pointed out some very inadequate roles which the reporters actually play today such as the promotion of women's image and the providing of occupational opportunity for the people. According to the Journalism instructors' opinions, reporters should play their roles, at high level, in fighting for social-justice and criticizing for social fairness. However, these Journalism instructors assessed today reporters' roles in morality promotion and development motivation at relatively low level.

Finding from the statistical test of the differences between the editors' and Journalism instructors' opinions are the following.

1. In regard to reporters' expected characteristics, the editors more agreed than the Journalism instructors that reporters should have characteristics such as the high capability of information gathering, the ability to work under time pressure, devotion to his/her responsible career, liking in journalist career and good human relations. On the other hand, the Journalism instructors more agreed than the editors that reporters should have good computer skills and adequate educational background in Journalism.
2. In regard to reporters' actual characteristics today, the editors more agreed than the Journalism instructors on politeness, credibility and accuracy.
3. In regard to reporters' expected characteristics, the editors more agreed than the Journalism instructors that reporters should play their roles in social development such as democratic promotion, providing of occupational opportunity for the people and supporting of the environmental conservation.

However, both the editors and the Journalism instructors thought that today reporters have their characteristics and social development roles not as good as they should do in all aspects studied in this research. Moreover, most of the editors' opinions were more positive than of the Journalism instructors especially the opinions concerning reporters' actual roles today.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต *Luai Chumnummanee*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Pira Chirasopone*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้มีพระคุณหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิระ จิระโสภณ อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้คำแนะนำตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ได้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พชณี เขยจรรยา ที่กรุณาสละเวลาในการเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนวิชาการหนังสือพิมพ์ และบรรณาธิการที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่งแก่ผู้วิจัย รวมทั้ง เพื่อน ๆ ทุกท่านที่ให้คำแนะนำและความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูล

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนอย่างดีที่สุดแก่ผู้วิจัยในด้านการเงิน และกำลังใจ จนสำเร็จการศึกษา

คัตสนี ชุ่มนุम्मณี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	ง

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	6
ปัญหานำวิจัย	6
สมมติฐาน	7
ขอบเขตการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
นิยามศัพท์	9
2. ทฤษฎี แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
3. ระเบียบวิธีวิจัย	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
ตัวแปรในการวิจัย	56
เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล	57
ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการวิจัย	62
ส่วนที่ 1. สถานภาพ และ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	63
ส่วนที่ 2. คุณลักษณะ ของนักข่าวและบทบาทในการพัฒนาสังคม	68
ตามความคิดเห็นของบรรณาธิการ กับ	
อาจารย์ผู้สอนวิชาการหนังสือพิมพ์	
ส่วนที่ 3. การทดสอบสมมติฐาน	81
ส่วนที่ 4. แนวโน้มคุณลักษณะ ของนักข่าว และบทบาท	115
ในการพัฒนาสังคมในอนาคต	
5. สรุปผล อภิปราย และ ข้อเสนอแนะ	126
ผลการวิจัย	126
อภิปรายผลการวิจัย	143
ข้อเสนอแนะ	148
รายการอ้างอิง	152
ภาคผนวก	158
ประวัติผู้เขียน	168

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงจำนวน และ ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และอายุ	64
2. แสดงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	66
และสาขาวิชาที่จบการศึกษา	
3. แสดงระยะเวลาในการทำงานในตำแหน่งบรรณาธิการ และอาจารย์	67
4. แสดงลำดับความสำคัญของคุณลักษณะ ของนักข่าวที่ควรเป็น 10 ลำดับแรก	70
เปรียบเทียบความเห็นของบรรณาธิการ กับอาจารย์ผู้สอนวิชาการหนังสือพิมพ์	
5. แสดงลำดับความสำคัญของคุณลักษณะ ของนักข่าวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	72
10 ลำดับแรก เปรียบเทียบความเห็นของบรรณาธิการ กับอาจารย์ผู้สอน วิชาการหนังสือพิมพ์	
6. แสดงลำดับคุณลักษณะ ของนักข่าวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ที่ได้รับการประเมิน	74
คะแนนต่ำสุด 7 ลำดับ เปรียบเทียบความเห็นของบรรณาธิการ กับอาจารย์ผู้สอน วิชาการหนังสือพิมพ์	
7. แสดงลำดับความสำคัญของบทบาทที่นักข่าวควรมีในการพัฒนาสังคม	76
10 ลำดับแรก เปรียบเทียบความเห็นของบรรณาธิการ กับอาจารย์ผู้สอน วิชาการหนังสือพิมพ์	
8. แสดงลำดับความสำคัญของบทบาทของนักข่าวที่เป็นอยู่ปัจจุบันในด้าน	78
การพัฒนาสังคมที่มีคะแนนสูงสุด 10 ลำดับแรก เปรียบเทียบความเห็นของ บรรณาธิการ กับอาจารย์ผู้สอนวิชาการหนังสือพิมพ์	
9. แสดงลำดับบทบาทของนักข่าวที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ในด้านการพัฒนาสังคม	80
ที่ได้รับการประเมินคะแนนต่ำสุด 10 ลำดับ เปรียบเทียบความเห็นของ บรรณาธิการ กับอาจารย์ผู้สอนวิชาการหนังสือพิมพ์	
10. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณาธิการ และอาจารย์เกี่ยวกับคุณลักษณะ	82
ของนักข่าวที่ควรเป็น จำแนกตามคุณลักษณะ ด้านสถานภาพส่วนบุคคล	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณาธิการ และอาจารย์เกี่ยวกับคุณลักษณะ ของนักข่าวที่ควรเป็น จำแนกตามระดับความรู้ และประสบการณ์	83
12. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณาธิการ และอาจารย์ผู้สอนวิชาการ หนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักข่าวที่ควรเป็น จำแนกตามคุณลักษณะ ด้านทักษะการใช้ภาษา	85
13. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณาธิการ และอาจารย์ผู้สอนวิชาการ หนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักข่าวที่ควรเป็น จำแนกตามคุณลักษณะ ด้านความเป็นนักข่าว	88
14. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณาธิการ และอาจารย์ผู้สอนวิชาการ หนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักข่าวที่ควรเป็น จำแนกตามคุณลักษณะ ด้านทักษะประกอบการทำข่าว	90
15. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณาธิการ และอาจารย์ผู้สอนวิชาการ หนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักข่าวที่ควรเป็น จำแนกตามคุณลักษณะ ด้านมารยาทและมนุษยสัมพันธ์	92
16. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณาธิการ และอาจารย์ผู้สอนวิชาการ หนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักข่าวที่ควรเป็น จำแนกตามคุณลักษณะ ด้านความรับผิดชอบและคุณธรรม	94
17. แสดงคุณลักษณะของนักข่าวที่ควรเป็น ตามความเห็นของบรรณาธิการ กับอาจารย์ผู้สอนวิชาการหนังสือพิมพ์ แจกแจงตามความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ตามนัยสำคัญทางสถิติ	96
18. เปรียบเทียบความเห็นของบรรณาธิการ และอาจารย์ผู้สอนวิชาการ หนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักข่าวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	97
19. เปรียบเทียบความเห็นของบรรณาธิการ และอาจารย์ผู้สอนวิชาการ หนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับบทบาทที่นักข่าวควรมีในการพัฒนาสังคม	100

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
20. เปรียบเทียบความเห็นของบรรณาธิการ และอาจารย์ผู้สอนวิชาการ หนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับบทบาทของนักข่าวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในด้านการพัฒนาสังคม	103
21. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะของนักข่าวที่ควรเป็น กับ คุณลักษณะของนักข่าวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ตามความเห็นบรรณาธิการ	106
22. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะของนักข่าวที่ควรเป็น กับ คุณลักษณะของนักข่าวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ตามความเห็นของอาจารย์ผู้สอน วิชาการหนังสือพิมพ์	108
23. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะของนักข่าวที่ควรเป็น กับ บทบาทของนักข่าวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในด้านการพัฒนาสังคม ตามความเห็นของ บรรณาธิการ	110
24. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะของนักข่าวที่ควรเป็น กับ บทบาทของนักข่าวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในด้านการพัฒนาสังคม ตามความเห็นของ อาจารย์ผู้สอนวิชาการหนังสือพิมพ์	113
25. ความเห็นของบรรณาธิการ เกี่ยวกับแนวโน้มคุณลักษณะของนักข่าวในอนาคต 10 ลำดับแรก	115
26. ความเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาการหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับแนวโน้มคุณลักษณะ ของนักข่าวในอนาคต 10 ลำดับแรก	117
27. ความเห็นของบรรณาธิการ และอาจารย์ผู้สอนวิชาการหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับ อุปสรรคของนักข่าวในการทำหน้าที่เสนอข่าว เพื่อการพัฒนาสังคมในปัจจุบัน	119
28. ความเห็นของบรรณาธิการ และอาจารย์ผู้สอนวิชาการหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับ บทบาทที่ควรมีของนักข่าวในการพัฒนาสังคมในอนาคต	123